

Кызылга чедип келгеш, «Шар-
вий Борбак Иванович каймы
боор?» деп Күрүненин Кызылга пед-
институтунун студенталарынын ара-
лыгына басып түшкөн.

Алдарлыг хүннүн нүүрү-биле

ПРАГА. (СЭТА). Чехословак телеграф агентстваның дааматтанган бутаар алырга, Чехословакияны Совет Армияны хостаанының 14 чыл өнүкүдүгүзү, майын 8-те, Праганың национал театрына байырыг концерт болгон. Коммунист партияны болгон чакатын төлөөчүлери Р. Барак, И. Доланский, З. Фирлигер, И. Генрих, В. Копецкий, А. Новотный, О. Шмукер, В. Широкий, Л. Янковец, О. Чернин, Б. Бекер, В. Коуцкий болгон. В. Крутина, национал фронтун өскө-дээ партияларынын ууруучулары, национал хуралдын депутаттары, хей-ниги азыл-чакыры концерте олурганнар.

КР-нун Күрүн чөвүлелини премьерини ораакчы болгон камгаалы министри маршал Пын Дэ-

хуй баштаан чаагай тура-сорукут кыдат шериг төлөөчүлери, Совет Армияны Совет Эмгекчилер ийи даспыр Маалыры, Праганы хостаарына кирешкен армия генералы Л. Д. Желюшенко баштаан төлөөчүлери хундугу аалчыларың аразына турган. Прагада дипломаттыг корпустун кезиңүнери концерте олурганнар. Финляндияны Коммунист партияның төлөөчүлери база аалчыларың аразына олурган. Чехословакияны Совет Армияны хостаанының 14 чыл өнүкүдүгүзү Нитрон областы Туроо районунун төүлө В. И. Ленинге тураскаал ажиттыган.

В. И. Ленинни скульптурасын анык скульптор Юлиус Бартиш кылган.

Бүгү-Кыдаттын көдөз ажал-агый делгелгези хагдыган

ПЕКИН. (СЭТА). Синьхуа агентстваның дааматтанган бутаар алырга, 1958 чылда КР-нун социалист көдөз ажал-агыйнын хөгжүдөзү болгон кайгамчыл уугу чедишкенини көргүсүн Бүгү-Кыдаттын көдөз ажал-агый делгелгези май 10-да Пекинде хагдыган. Январь 3-те делгелге ажит-

тыган хүндө бээр ийи миллион кижи, оон иштинде КР-нун даргазы Лю Шао-ци, Уус төлөөчүлери Бүгү-Кыдат хуралынын доктаамал комитетинин даргазы Чжу Дэ болгон тургуну өскө-дээ ууруучулар анза чоралган. 50 ажит чурттарын 3200 ажит даштыкы аалчылар делгелгези чөргүзгөн.

Тайбыкын Бүгү-делегей Чөвүлелиниң байырыг сессиясы

СТОКГОЛЬМ. (СЭТА). Тайбыкын Бүгү-делегей Чөвүлелиниң май 8-те Стокгольмда ажиттыган байырыг сессиясынын адынга хей саныг байырыг чагалаар адыганга. Совет чакатын баштагы Н. С. Хрущевтай байырыг телеграмманы Тайбыкын Бүгү-делегей Чөвүлелиниң ораакчы президенти Нисебала Блж олуршканнар динимтиг адыш чаксап турга номчаан.

Индонезияны президентин Сукарнода, Делегейни хөдөөжөннөрдө демократтыг федерализмде, Сун Пин-лиден, Кыдат Улус Республиканы Күрүн чөвүлелиниң

премьер Чжоу Эн-лайдан, белгиз хан Елизаветадан, Практик премьер-министри Баселден болгон оон-дээ өскөрдөн байырыг телеграммалар олуршканнар уугу кичиңей-биле динианнар. Тайбыкын талалачыларынын бүгү делегей шимчөөшкениниң 10 чылдар иштинде ажал-чорудулазынын түнөөлөрүн дугайында болгон тайбыкын дөм демиселди улам ийи калбарынын перспективаларынын дугайында мектедди көстү анги хей-нигичи ажал-чакыры болгон өртөөлөн, Тайбыкын Бүгү-делегей Чөвүлелиниң ораакчы президенти Джон Бернал кылган.

Непал конгресс партияның ууруучуларын меделели

ДЕЛИ. (СЭТА). Бо чылдың чазында Непалдың парламентинде болгон сунгулазга хей ууруун алган непал конгресс партиянын даргазы Б. П. Коиралын меделели Индияны «Серчайт» солугу арлаан. Оон партиянынын ууруучуларын тургустун чакатын даштыкы политикага хаммаарыштыр Коиралын меделели болза, Непал калың-дээ шериг бөлүгүжүшкениниң канчап-дээ калыңдык кирбес болгон тайбын кожа-хөдөө турарынын сурагыт беш принциптерин быкын-биле барым-

даалар. Шериг бөлүгүшкени киржир болза боту чурттар-биле на-йралдыг харылаалар дөм демиселди турар Непалдың эрге-ажык-тарына таарышпас дээрин ол оозаан демделген. Делегейге бүт-дө хуулааларын Непал хундугор болалдыг деп Коирал меделген.

Иштики политикага чакатын код сунулазга болза чер реформалар чурдлары болур деп Коирал чуртаалган. Уугу чер жөлдөрдө хураалган, чер чок тараачынарга үлө бөөр.

Чугалажымыннар—черле эргежок чугула

Даштыкы херектер министрлеринин Женевада чөвүлө хуралына делегейин улаустар үлө иделес салын турар. Мындар чөвүлө хуралды чымдыр аралыг болу берген ол факт бирги ээчегте улаустарын меделелери-биле, бистит чуртувунун тайбынга ынак-шымдыг политика-биле, оон ийи капиталист чуртарын чакатары бүдүн кижилерин тайбынча тура-соруун херекке алас арзы чок болу берген-биле таймырталынар.

Чугалажымыннардың идеяны байыр чедир турар болгон дугуржула чедир алыры фразда-жы турар бис деп барын талык чуртарын чакатарынын ууруучулары Женева чөвүлө хуралын бүдүтүлө меделеп турган.

Делегейин амгы байдалында чугалажымыннардың идеяны делегейин дүшүрүтү байдалын кошкардынын ууруучулары бозин маргыш динилей турар. Бон чазак Женева чугалажымыннар чорудары-биле чөвүлө-решкени болгон болуң төлөө-рин Женева чорутканы билдир болгай. Мычазак, ол бүтү болза, Барын болгон Чөн чүктерин аразында чугалажымыннардың чедишкенин болурунун ууруучулары чөвүлө салып берген дөм ол эвес. Даштыкы парлаан-дык динилерин барымдаалы аларга, Женева чугалажымыннардың чедишкенин болурунун барын-герман канцлер Аденауэр-ин болгон Францияны премьер-министри Дебреин туружу шимчел болур чадаас. «ГФР-нин болгон Францияны чакатары Чөн болгон Барын чүктерин аразында чугалажымыннардың үзүн ам-дээ келбөө кылдыр салып туралар, оларын кайың-дээ чөвүлөжүшкенин дүжүрө-

ДЕЛЕГЕЙ БАЙДАЛЫНЫН ДОПЧУЛАЛЫ

ин калың-дээ хевиринге ууруу-нып туралар» деп «Таймс» солугу билген. Германия-биле тайбын кезиңин дугайында болгон Барын Берлинни хостуг хоорай болуру дугайында совет саналдарын хууло карбесинге «барын чүктүн чангас эви» дигир пропаганда чугалажымыннардың чедишкенин болурунга адиг берин шыдаас ол байдалан карак чакырып болбас.

Женевада чугалажымыннар апар айттырларын өтү келбөөн дээр аяныг кылдыр чулчурун турар даштыкы солунарын өскө чугала-жы база болуңе кичиңейин угландырып турар. Сурагыт америк дайгарачы Липшицтин база барымдаалар турары калың тургуз чугалажымыннардың чедишкенин болурунга харын шалтыг-тан болур. Даштыкы херектер министрлеринин чөвүлө хуралын мурунда турар бергелерин Совет Эмгекчилер ийи билн турар. Чакат-тар баштыңызын чөвүлө хуралын чымдырарын чугалажымын Совет Эмгекчилер ийи билн турар. Мычазак даштыкы херектер министрлеринин Женевада чөвүлө хуралын маргылаалыг чангыс-дээ айттыгы шимчелеш шыдаас ужуражымын кылдыр бөөр болза мырмалы черле шын эвес. Женевада чөвүлө хуралды Совет Эмгекчилер ийи билн турарынын дүшүрүтү чоруту кошкардынга дыка уугу ийи бөөр болгон маргыла-лыг айттырларын, хамыктыг мур-нунда герман айттыгы шимчелешкенин оруту салыр аралыг чугалажымын кылдыр көрү турар.

Совет Эмгекчилер ийи билн турар боту бүтү делегейе дегин турар. Тайбыкын Бүгү-делегей Чөвүлелиниң сессиясы бо хүндө Стокгольмда болуң, тайбыкын талалачы-ларын уугу шимчөөшкенин

Даштыкы херектер министрлеринин чөвүлө хуралы ажиттыган

ЖЕНЕВА. (СЭТА-нын тускай көр.). Даштыкы херектер министрлеринин чөвүлө хуралы май 11-де өткөн шөгү-биле 18 шак турда нациялар ордунда ажиттыган.

ССРЭ-нин, АБШ-тын, Великобританияны болгон Францияны даштыкы херектер министрлери болгон төлөөчүлери кезиңүнери чөвүлө хуралын столун ээлепкөн-нөр.

С. Ллойд биле А. А. Громыконун ужуражымын

ЖЕНЕВА. (СЭТА). Великобританияны даштыкы херектер министр Селвин Ллойд СССР-нин даштыкы херектер министри А. А. Громыкога май 11-де чоралган. Даштыкы херектер министрлеринин чөвүлө хуралынын ажалынын айттырларын талы-биле са-

ГДР-нин болгон ГФР-нин төлөөчүлери чөвүлө хуралда киржиң турар.

Великобританияны даштыкы херектер министри Селвин Ллойд бирги хуралда чоралган. Каттын-кан Нацпарламентинин чингине секретари Даг Хаммершельд чөвүлө хуралды киржиң чирегинге чүе чугалаан.

Оон сонда С. Ллойд харын сөс чугалаан.

Нью-Йоркта совет артистеринин чайыннанчак чедишкени

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Нью-Йорктун «Метрополитен-опера» деп театрына совет балеттин май 9-тагы өнүкүрүлери динимтиг адыш-час-кашкыны-биле болгон магадан кийилер-биле довулган. Ол хүн СССР-нин Күрүнниң академиктиг Уугу театрының балет артистери ийи шимчел көргүсөнер. Хундө аяны-бүрү концерт программасын, кезжө «Жизель» дээр балетти көргүсө.

Театрын солостери М. Плисецкая, Р. Стручкова, М. Кондратьева, Н. Тимофеева, С. Залкина, Л. Богомолова, А. Лазарев, Б. Холлов, Г. Фарманян, В. Лешов болгон оон-дээ өскөрдө концертте кол чөвүлөжүшкенин Күрүнниң номер бүртүрүрүчүлери динимтиг адыш чаксаалы-биле наанан, а чак-лык тандалыры дагы-дагы көргүсөнер неген турган.

«Жизель» дээр балет көргүтү база уугу чедишкенин өрткөн. Кол рольдары Жизельди тандалың тандалың Г. Уланова, граф Альбертин ролун күрүсөткен Н. Фалеев болгон эрга дайгарачынын ролун күрүсөткен В. Лешов ээзөн. Орестин Ю. Файер башкарган. Шин болза совет уран-чул-дун бөдүрүшкени болгон. Хөг-жүшүн сөөлү үнөри чиле бөөри биле-дө динимтиг адыш чаксаал-кыны, магадан кийилер

Египет пароход сугже дүжүп кирген

КАИР. (СЭТА). МЕН агентстваның дааматтанган бутаар алырга, Каирден сонгу талдаа турар платина-лардан үш километр черге, Нил хем-нин адыш чарыгына май 8-те уугу доккар чазыгандан болгон үр-дөжүнүн түнөөлөдө кырынга 300 чымг экскурсантылар ап чо-

роан «Данара» дээр пароход сугже дүжө берген.

Халап болгон черде улустан ты-нын алырын ажалың уругула-нынаан. Парлакта междөзөрин бугаар алырга, чүгө 195 кижиниң амы-тыны камгаал адыгган.

ТИИЛЕЛГЕ ХҮНҮНҮНҮН АЛДАРЫ ДЭЭШ

Ленин кулмчузунга эстафета

«Тынаңкы аныктары» солунун редакцияның шаңналы дөм чалаг чарыктын эстафетасы хоорай-ның алаң, бүдүрүлө болгон өөр-дөжө черлериниң бала ортума шко-ларын аразында чылды-на чаңгы болуп өртнү турар.

Ол эстафета өрткөн воскресенья Ленин кулмчузунда областың чурт шимчел музейиниң бажымын чангыга өгөдөн.

11 шак. Командалар аайы-биле кеттишкен. Маргылаага шунту 168 киж 21 команда киржиң. Маана өөр-дөжө черлери 3—3 командаларын болгон алаң, бүдүрүлө черлери 1—1 командаларын кирген. Эстафетаның дистанциясы 5600 метр болгон ону тус-тус командаларын киржиңлери 8 кезек черге маанш өртө, боттары-ның өөрүн солугу.

Эстафетаны салып үндүрүшкөн. Морозов (педагог) 1500 метрге кымга-дээ четтирбей эстафетанын кижин бөдүнүң өжи Шулесовага тутуштарга ол база-дээ кымга-дээ мурнай Барлова кирж даштыкан. Ол командаларын киржиңлери Ага-пова, Самарин, Носова, Сирия олар боттарынын ажалың кымга-дээ алыслай келген сөөлү аркан 200 метр дистанцияда Болдеева кезек тутуштарга ол, өрө-кышпагай кыг эстафетаны мурнай доккан. Ол команда бүтү дистанцияны 16 минут 40 секундда өрткөн.

Педагогтун команданын оон даштыкы типографиянык спортчулары 17 минут 15 секундда келген. Олар бөдүнүң бөдүнүң аайы-биле бирги черге келген кышпа-педди болгон спорт нитилелдерин болгон организациаларын хоорай Эмгекчилер чөвүлелиниң маатал бажы-биле шапталган.

Педагогтун спортчулары «Тынаңкы аныктары» солунун редакциянык шаңналы дөм эстафета маргылазынга бирги черин ал, өрткөн чылгы алган кубогун ымыкылааннар.

Өөр-дөжө черлеринде көдөз ажал-агый техникуму ийи дугаарын алган болгон үнүктүн педучи-лицениң командасы ээзөн. Алаң, бүдүрүлө черлеринде «Тыга ту-дугу» тренин командасы ийи черин, бус-биле ажал-агый элекстро-станцияны командасы үшү черин алган. Ортума школарын талы-биле бирги черин № 2 шко-лын командасы ээзөн.

Баштайгы 1—3 черлери өгөткөн командаларын спорт нити-лелдерин болгон организациаларын хоорай Эмгекчилер чөвүлели-

ниң маатал бажы-биле болгон кышпа-педди шапталган.

Бо чаңгы болгон эстафета мар-гылазынга спорттун «Динамо» эки-тура нитилели, хоорайны а-

лган, бүдүрүлө черлериниң коллективтери болгон № 1 база 10 орту-мас школарын командалары массалы-биле киржиңей барганы харалагын.

Чурунта: эстафетаның киржиңилери дистанцияга үлүкөн.

Парка болгон хүреш

Хүреш болурунун ырак мурун-да-дээ парктын стадиону өрүктү-лөр-биле болгон турган. Урөк хөг-жүмө дүстүргөн үжүн ийи шимчел-лек мөгөлөр кырлар дөм кыштык-кан дөм кыштык, ийиң бажы-ныга дүртүлөдөр төпкөзө, база-дээ кыштык чоруй барганнар. Доран-на мөге салыкчылары мөгө-лери кий дөм эгелей бергенер. Бирги болгон ийиң салыкча хоочун мөгөлөр Тухар, Хоншук, Сир-оод, Таткара олар онгаларын чик-ашкылааннар. Иччазак үшү салыг хоочуннарга берге болгон. Мөге Тухар онаан буттай көдүр-гөш, ооктаарын кайың чоралган, чал догалаан. Таткараны Хо-мшук оокта бар чорда, ууруламы-чызы өк сөөлү аралың хергелен, катый калкан дүжүргөн. «Ах, көч-чүт мөгөлөр ооктап калды» диг-кен үнөри оон-моон үнүзгөн.

Дөртү салыкча дөм ийи шимчел-лек мөгөлөр арктаннар. Алаң Ондар Сир-оод биле (совпартикола) Петр Тугузов (реалбаза) болгон Ондар Таткара (реалбаза) Артаа Нурсат (педучилище) онашканнар. Ондар Сир-оод Петр Тугузов биле бир уда догаш дүжүргөн, катан хушкөш, дыка берге байдалга та-варжып турган оокта. Таткара Нурсатты казар он-биле дикселек-дирлешкен, тилеп алган. Сөөлү са-лыг. Мөге Таткара Сир-оод чымы-ра тутурун алган диринде-дө ууруламычынын кошкак баскан бөдүн өскөрип каан, черге диксез

дөртүр калкан. Шимчел-лектер бир үн-биле Таткараны оокта деп санааннар. Иччазак Кызыла реалбазаның дашчылар бригадир Ондар Таткара шунту үнөри.

Шүгөш, үжүрлөшкөн болгон

Хүрештин чиди үнө.

үшү база дөртү черин үлөшкөн мөгөлөргө «Шын» солунун Тиле-те хундө таварыштыр тургусан тускай шаңналың релаторнуң ора-лакчызы өн Д. Б. Байыр-оол ты-мыкан.

Редантор Н. С. ШОЙГУ.

ЭРГИМ НОМЧУКЧУЛАРГА!

„ШЫН“

солунун 1959 чылдың ийиңи чартынын чагылгазы чоруп турар.

Чагылганың чартык чылда өртөз 26 рубль 10 копекек.

Чагылганы Союзпечатын бүгү салбырлары, харызаа салбырлары, почтачулар хүлөз ап турар.

«Шын» солунуң киж ыбүрүзү чагыдып алырын далажынар.

Пиво дугайында

Пиво шаңдан бээр-дө билингир. Ону бурунгу египет, грек бажы-мелдеринде меделген.

Пивону арбай, хмель болгон дрожиде белеткен кылдыр. Пивону сан болгон шимар талымы-биле составы ону кылдыр продуктулардан, белеткен кылгандан болгон савалап ажаганындан лаваржыр. Пивода сут (90 ху), алкоголь (2—6 ху), экстрактив, азоттук, дубильдыг чүдүлөр яны-бүрү (сүтүтү, уксустук, хоомур-лут болгон оон-дээ өскө) кислоталар, чигир минералдыг (кол-дуунда фосфорлук-калийлг) дустар база бар.

Пивог адыны болгон чытты хмельде бар чүдүлөр: чук болгон эфиринг үс киирнү турар.

Пивону аны-агы сорттары солода, хмель, алкогольдуң хемчел-биле илалдыр. Ленинград деп пиво эң-дөй алкогольду (6 ху), Риганың болгон Москваның пиволарында—хмель хей, а Украина-ның болгон Жигулиның пиволарында солода хей.

Бархат пиво дээр пиво алкоголь эң-дөй ээзөш—2 хире хуу; мыда чигир хей болур.

Пивода чамдык чемиштит чүдүлөр бар-дээ болза олар көчүт ээзөш болгон организмге калдыг-дээ дуза чедирбес.

Пивону составында углеводтар—глюкоза, фруктоза киирп турар. Иччазак пиво уругуң ижерге организмге чат немээр болгон семирнор чорукту болдуруң. Хей пиво чуректин ажалын үрээр, чүгө дээ оон артык ажал кылдырып ийиң бөөр. Хей пиво негиз системаны хөдөлдирер. Оон анында организмге чүс болгон бүтүрүк аарымын тымырлар шавель кислоталарын чымдылар.

Иччазак негиз системаның функционалдыг көдөйлөшкөн таварышкан, чүгө болгон чүрээ араан кижилерге пиво хоралыг.

Пивода бар чүдүлөр чөм хаймырлар организмге үрөздөр, оон ужурунда гастрит, язва, баар, шөйүндү азырларына таварышкан кижилер пивону ижиң болбас.

Пиво кошкак-дээ болза ээртнү суксун деп чүвени уттуп бол-бас. Чамдык кижилер пивоң ижиң чачыккан, хоорту спирт ижер-гичи шилчир. Пивону уругуң ижиң чоругуң алкогольне кире-риниң бирги чадазы бооп болур.

Тыва областың Санитар-чырымдыкы бажымы.

РЕДАКЦИЈНЫН АДРЕСИ: Кызыл, Шетиники кулмчуз, бажың № 3. ТЕЛЕФОННАРЫ: редакторнун 24-63, редакторун култура болгон амдыраг килдинин 37-13, көдөз ажал-агый, иштики информация килдинин 21-47, пропаганда, улеттүр болгон

оралакчынын, партияны амдыраг килдинин 23-54, харыскалыг секретарын, транспорт килдинин 22-64, чага килдинин 21-27, бухгалтерияны 20-60.

Чатыг № 1326. Буагатура өргөдөлийн типографиясы.